

УДК 378.016:811.581

DOI [HTTPS://DOI.ORG/10.33989/2075-146X.2024.33.310084](https://doi.org/10.33989/2075-146X.2024.33.310084)

ЧЖУ ЦІНТАО

Тяньцзиньський університет іноземних мов, м. Тяньцзинь, Китайська Народна Республіка

ВИКЛАДАННЯ КИТАЙСЬКОЇ МОВИ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ: ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ

У статті здійснений моніторинг ключових тенденцій викладання та вивчення китайської мови в різних університетах України, що дозволить глибше зрозуміти існуючі проблеми та вжити заходів для їх вирішення. З'ясовано як законодавством України створюються необхідні нормативно-правові умови для вивчення у закладах освіти (у тому числі в закладах вищої освіти) іноземних мов, в тому числі китайської мови. Основний акцент нашого аналізу спрямований на продовження вивчення проблем і труднощів організації викладання і вивчення китайської мови в Україні, а також причин відсутності викладання китайської мови.

Ключові слова: вища освіта, заклади вищої освіти, моніторинг, китайська мова, анкетування, опитування, викладання

Дедалі більше громадян України, в першу чергу здобувачі освіти, прагнуть опанувати китайську мову. Нині фактично в кожному обласному центрі України створено осередок, в якому є можливість вивчати китайську мову і літературу. Цьому сприяє кілька причин.

По-перше, успіхи Китаю в економічній, соціальній, гуманітарній, культурній сферах. Протягом останніх років, незважаючи на глобальну нестабільність, китайська економіка демонструє рекордне зростання, причому на інноваційній основі. За паритетом купівельної спроможності економіка Китаю вже зараз є першою в світі. Без перебільшення, Китай став провідною світовою державою, яка відіграє ключову роль у глобальній політиці (Поворозник, Перебийніс, 2015).

По-друге, проведення керівництвом Китаю політики відкритості, в результаті якої для громадян України з'явилися додаткові інструменти співпраці з китайськими організаціями, здійснення академічних обмінів, проведення сінологічних досліджень, налагодження зовнішньоекономічних зв'язків тощо (Мателешко).

По-третє, розширення мережі (у тому числі в Україні) Інститутів Конфуція, які надають здобувачам (слухачам) реальну можливість вивчення китайської мови на високому рівні (Кірносова; Чен).

По-четверте, закономірний інтерес українських слухачів до вивчення східних мов, в тому числі китайської мови, що об'єктивно підвищує вартість робочої сили таких слухачів на ринку праці (Кірносова; Чен).

По-п'яте, поступове збільшення кількості викладачів китайської мови (у тому числі викладачів з КНР), які застосовують сучасні методики і активні форми навчання (Кірносова; Чен).

Однак, через низку об'єктивних причин нині далеко не всі бажаючі мають можливість вивчення китайської мови на високому рівні. Так, послуги з вивчення китайської мови надають не всі заклади вищої освіти України, в тому числі філологічного профілю. Інститути Конфуція функціонують тільки в 4 обласних центрах України.

Нещодавно було проведено інформаційно-моніторингове дослідження стану та проблем організації вивчення китайської мови в Україні. Мета дослідження – здійснити моніторинг ключових тенденцій викладання та вивчення китайської мови, що дозволить глибше зрозуміти існуючі проблеми та вжити заходів для їх вирішення.

Згідно отриманих даних, в Україні створено в цілому сприятливе правове середовище для організації викладання та вивчення іноземних мов (в тому числі китайської мови) у закладах вищої освіти. Відповідно до частини 4 статті 10 Конституції України, держава сприяє вивченню мов міжнародного спілкування (*Конституція України*). Крім того, частина 3 статті 10 Конституції України встановлює, що в Україні гарантується вільний розвиток, використання і захист російської, інших мов національних меншин України.

Основи державної мовної політики України викладені в Законі України «Про засади державної мовної політики» (*Про засади державної мовної політики*).

Відповідно до пункту 2 статті 5 зазначеного Закону, при здійсненні державної мовної політики Україна дотримується таких цілей і принципів, зокрема: підтримання і розвиток культурних взаємин між різними мовними групами (підпункт 4); забезпечення умов для вивчення української мови як

державної, регіональних мов або мов меншин, інших мов і викладання цими мовами з урахуванням стану кожної мови на відповідних рівнях освіти у державних і комунальних навчальних закладах (пункт 5); розвиток міжнародного обміну з питань, що охоплюються цим Законом, стосовно мов, які використовуються у двох або декількох державах (пункт 7); застосування принципу плюрилінгвізму, за якого кожна особа в суспільстві вільно володіє кількома мовами, на відміну від ситуації, коли окремі мовні групи володіють тільки своїми мовами (пункт 9).

Вільний вибір мови навчання, як зазначено в частині 1 статті 20 цього Закону, є невід'ємним правом громадян України, яке реалізується в рамках цього Закону, за умови обов'язкового вивчення державної мови в обсязі, достатньому для інтеграції в українське суспільство (*Про засади державної мовної політики*).

Частина 4 цієї статті встановлює, що державні і комунальні навчальні заклади у встановленому порядку створюють окремі класи, групи, в яких навчання ведеться іншою мовою, ніж у навчальному закладі в цілому, при наявності достатньої кількості відповідних заяв про мову навчання від учнів (для неповнолітніх – від батьків або осіб, які їх замінюють), студентів відповідно до законодавства України про освіту (*Про засади державної мовної політики*).

Пунктом 5 вказаної статті передбачено, що з метою підтримання нечисленних мовних груп у встановленому законом порядку встановлюються нормативи формування малокомплектних навчальних закладів, класів, груп і забезпечуються умови для їх функціонування (*Про засади державної мовної політики*).

Таким чином, державна мовна політика України ґрунтується на загально визначених цивілізованих стандартах, які передбачають можливість вільного опанування громадянами України будь-яких іноземних мов, у тому числі у закладах освіти.

Основним законом, що регулює освітню діяльність, є Закон України «Про освіту» (*Про освіту*). Згідно пункту 3 статті 7 зазначеного Закону, держава забезпечує вивчення англійської мови та сприяє вивченню інших мов міжнародного спілкування у закладах освіти незалежно від форми власності.

Основним законом, що регулює діяльність закладів вищої освіти, є Закон України «Про вищу освіту» (*Про вищу освіту*). Частина 2 статті 48 Закону України «Про вищу освіту» встановлює, що з метою створення умов для міжнародної академічної мобільності заклад вищої освіти має право прийняти рішення про викладання однієї або декількох дисциплін англійською та / або іншими іноземними мовами, забезпечивши при цьому знання здобувачами вищої освіти відповідної дисципліни державною мовою. Частина 3 зазначеної статті гарантує, що заклади вищої освіти або їх структурні підрозділи, утворені на території України іноземними державами, а також вищі навчальні заклади України приватної форми власності мають право вільного вибору мови навчання із забезпеченням при цьому вивчення особами, які навчаються в таких закладах, вивчення державної мови як окремої навчальної дисципліни (*Про вищу освіту*).

Таким чином, законодавством України створені необхідні нормативно-правові умови для вивчення у закладах освіти (у тому числі в закладах вищої освіти) іноземних мов, в тому числі китайської мови (*Про засади державної мовної політики; Про освіту; Про вищу освіту*).

Необхідно підкреслити, що між Україною і КНР задекларовані відносини стратегічного партнерства (Kaszmariski, 2015, с. 77). Китай незмінно підтримує суверенітет і територіальну цілісність України. Україна неухильно залишається відданою політиці «одного Китаю» (Kaszmariski, 2015; Moldavchuk, Odotiuk, 2016). Співробітництво між Україною та Китайською Народною Республікою у сфері вищої освіти розвивається у багатьох напрямках (Moldavchuk, Odotiuk, 2016; Zuokui, 2014).

Нещодавно було проведено експертне опитування на тему «Основні проблеми організації вивчення китайської мови у закладах вищої освіти України». Мета опитування – за результатами анкетування виявити (ідентифікувати) характерні і специфічні проблеми організації вивчення китайської мови у закладах вищої освіти України, що дасть можливість прийняти рішення про усунення цих проблем. Анкети було спрямовано до 25 закладів вищої освіти, в яких здійснюється викладання китайської мови або в яких є намір організувати викладання китайської мови. Відповіді надійшли від 17 респондентів – 16 закладів вищої освіти, включених до вибірки і 1 професійного ліцею, не внесеного до вибірки.

З 16 вищих навчальних закладів, які надіслали анкети, китайську мову вивчають у 7 навчальних закладах. Попередній аналіз показав, що вивчення китайської мови найбільш поширений в групі так званих «класичних університетів», які націлені на високу якість вищої гуманітарної освіти і надання широкого асортименту освітніх послуг.

З 7 закладів, в яких вивчається китайська мова, тільки в 4 навчальних закладах китайську мову вивчають як основну студентами філологічних спеціальностей. В інших 3 навчальних закладах китайську мову вивчають студенти філологічних спеціальностей як неосновну (другу) іноземну мову.

У 2 закладах вищої освіти, які надіслали відповіді на питання анкети, китайську мову вивчають студенти нефілологічних спеціальностей.

У 6 закладах вищої освіти китайську мову вивчають 534 студента (в середньому 89 студентів на один заклад), в тому числі 184 студента, які навчаються на філологічних спеціальностях і вивчають китайську мову в якості основної.

Китайську мову у закладах вищої освіти України вивчають в основному громадяни України.

Викладання китайської мови забезпечують українські штатні викладачі (5 закладів з 7, в яких вивчається китайська мова). В 3 закладах навчальний процес забезпечують українські і китайські викладачі.

У більшості закладів, в яких вивчається китайська мова, викладання здійснюється за участю науково-педагогічних працівників вищої кваліфікації (1 доктор наук, 7 кандидатів наук). Тільки в одному закладі викладання китайської мови здійснюється без залучення науково-педагогічних працівників вищої кваліфікації.

У 5 закладах існує спеціалізований підрозділ, що відповідає за навчально-методичне забезпечення вивчення китайської мови (кафедра, центр, навчально-методичний кабінет тощо).

У 6 закладах вищої освіти, в яких вивчається китайська мова, студенти заявляли про бажання вивчати китайську мову в більшому обсязі навчального навантаження. Керівництво цих же закладів також бажає розширити викладання китайської мови (в тому числі для студентів, які раніше не вивчали китайську мову).

Респонденти відзначають такі основні проблеми організації викладання китайської мови:

- відсутність (дефіцит) кваліфікованих викладачів (3 відповіді),
- відсутність спеціалізованого навчального обладнання та програмного забезпечення (3 відповіді),
- відсутність можливості спілкування з носіями мови (3 відповіді),
- відсутність реальної можливості брати участь в програмах академічної мобільності (3 відповіді),
- низька рентабельність освітньої діяльності (3 відповіді).

Також респонденти вказують на відсутність або дефіцит підручників та інших навчально-методичних матеріалів (2 відповіді), відсутність реальної можливості відвідувати наукові конференції та науково-методичні семінари з питань викладання і вивчення китайської мови (2 відповіді).

Окрім того, проаналізовано відповіді закладів вищої освіти, в яких не вивчається китайська мова (9 закладів).

Серед причин відсутності викладання китайської мови респонденти найчастіше називали такі: відсутність кваліфікованих викладачів (9 відповідей), відсутність підручників та інших навчально-методичних матеріалів (8 відповідей), відсутність можливості спілкуватися з носіями мови (5 відповідей), відсутність навчального обладнання (2 відповіді).

Серед закладів, в яких зараз не вивчається китайська мова, 6 респондентів вказують, що студенти виявляли бажання вивчати китайську мову під час освітнього процесу.

11 закладів вищої освіти, які взяли участь в опитуванні, відзначили, що студенти виявляли бажання вивчати китайську мову у позанавчальний (у вільний) час – наприклад, на курсах китайської мови, з репетитором, в Інституті Конфуція тощо.

12 респондентів зазначили, що вони готові організувати або розширити вивчення китайської мови в разі отримання необхідної допомоги від китайської сторони. Серед найбільш бажаних форм підтримки респонденти найчастіше виділяли такі: надання китайських викладачів (11 відповідей), навчально-методичне забезпечення (10 відповідей), надання підручників, навчально-методичних посібників (9 відповідей), участь в академічних обмінах (9 відповідей), спілкування з носіями мови (7 відповідей), фінансування участі в наукових конференціях і семінарах (7 відповідей).

12 закладів вищої освіти, що взяли участь в опитуванні, мають партнерські відносини з китайськими установами, 4 заклади не мають таких відносин. Співпраця в основному здійснюється за такими напрямками: китайські вчені приїжджають в Україну з метою проведення спільних наукових досліджень (9 відповідей), українські студенти наносять візити в КНР з навчальною метою (5 відповідей), китайські викладачі приїжджають в Україну з метою викладання китайської мови (4 відповіді).

8 українських закладів вищої освіти, які взяли участь в опитуванні, мають досвід академічних обмінів з китайською стороною, 6 закладів такого досвіду не мають. Співпраця в основному здійснюється за такими напрямками: китайські студенти приїжджають в Україну з навчальною метою (6 відповідей), українські студенти наносять візити в КНР з навчальною метою (4 відповіді), українські вчені наносять візити в КНР з метою проведення спільних наукових досліджень (4 відповіді).

Абсолютно всі респонденти відповіли, що вони бажають встановити або розширити партнерські відносини з китайськими організаціями та установами.

На нашу думку, необхідно продовжити вивчення проблем і труднощів організації викладання і вивчення китайської мови в Україні, а також причин відсутності викладання китайської мови.

Зокрема, поглиблене дослідження може бути проведено за такими напрямками:

- збір емпіричного матеріалу – ознайомлення з досвідом організації викладання китайської мови в деяких закладах освіти, які відчувають специфічні труднощі в питаннях організації викладання китайської мови;

- збір емпіричного матеріалу - ознайомлення з причинами відсутності викладання китайської мови в деяких закладах освіти, які тим не менше висловлюють бажання організувати викладання китайської мови;

- проведення поглибленого опитування (на основі підтримки Міністерства освіти і науки) серед всієї сукупності закладів вищої освіти України;

- проведення науково-практичної конференції з питань організації вивчення китайської мови в Україні, із запрошенням всіх представників закладів вищої освіти, в яких вивчається китайська мова або здійснюється підготовка фахівців з філологічних спеціальностей;

- підготовка видання збірника наукових праць та тез наукових доповідей за підсумками роботи конференції;

- підготовка рекомендацій і пропозицій за підсумками роботи конференції;

- визначення перспективних (можливих) форм підтримки організації вивчення китайської мови;

- підготовка науково-практичних пропозицій (наукової доповіді) на основі проведеного дослідження.

Результати опитувань, а також досвід викладацької роботи та роботи у фокус-групах засвідчують, що багато українських здобувачів освіти виявляють бажання вивчати китайську мову (або в аудиторний час, або одночасно в аудиторний та позааудиторний час), причому переважна більшість здобувачів хотіли б вивчати китайську мову з носіями мови. З економічної точки зору це є чинником попиту певної освітньої послуги (викладання китайської мови). З іншого боку, переважна більшість закладів вищої освіти України в нинішніх умовах не може запропонувати таку освітню послугу, як викладання китайської мови.

На жаль, нині українські заклади вищої освіти не мають достатніх організаційно-економічних ресурсів для започаткування новітніх освітніх програм, а також розширення наявних освітніх програм, у тому числі в частині широкого викладання китайської мови, навіть незважаючи на наявність попиту з боку студентів (споживачів освітніх послуг). Адже організація вивчення будь-якої іноземної мови, зокрема китайської – це складний процес, який має бути забезпечений спеціалізованим обладнанням, кваліфікованими кадрами, навчальною та методичною літературою тощо (Мателешко).

Відтак, слід приділяти увагу поліпшенню організаційно-економічних умов для забезпечення вивчення китайської мови у закладах вищої освіти України (Захарін, Інін, Смірнов, 2018). Зокрема, доцільно стимулювати розвиток освітніх технологій на інноваційній основі, у тому числі із використанням цифрових технологій (Захарін, Інін, Смірнов, 2018). Адже переважна більшість закладів вищої освіти під час опитувань зауважують, що вони готові організувати або розширити вивчення китайської мови у разі отримання необхідної організаційно-економічної підтримки від китайської сторони.

Якщо виходити з публічних заяв представників китайського керівництва (Мателешко; Поворозник, Перебийніс, 2015), китайська сторона готова і надалі докладати зусилля для стимулювання вивчення китайської мови громадянами інших країн в усьому світі.

Потужним джерелом можливостей для якісного опанування китайської мови є Інститути Конфуція. При закладах вищої освіти України створено 5 Інститутів Конфуція, в яких викладається китайська мова: в Луганському національному педагогічному університеті ім. Т. Шевченка (з 2007 року), в Київському національному університеті ім. Т. Шевченка та Харківському національному університеті ім. Каразіна (з 2008 року), у Південноукраїнському національному педагогічному університеті ім. К. Ушинського (з 2012 року), а також в Київському національному лінгвістичному університеті (з 2013 року).

Інститути Конфуція, створені в Україні, проводять різні культурно-освітні заходи: організація лекцій провідних професорів з Китаю, проведення фотовиставок, експозицій каліграфії та образотворчого мистецтва, показ фільмів китайського виробництва, проведення майстер-класів по тайцзицюань, концерти китайських артистів тощо.

Інститут Конфуція в Луганському національному педагогічному університеті імені Т. Шевченка на VIII Міжнародній Конференції Інститутів Конфуція, яка проходила 7 – 8 грудня 2013 року у Пекіні, був визнаний кращим в світі за підсумками 2012 року. З огляду на це досягнення, Штаб-квартира Інститутів Конфуція запропонувала надати підтримку Луганському національному педагогічному університеті імені Т. Шевченка у відкритті спеціальності «Китайська мова» (забезпечення навчальною та методичною літературою, фінансування відряджень науково-педагогічних працівників тощо).

За повідомленням Міністерства освіти і науки України, в даний час ведуться переговори про відкриття Інститутів Конфуція при технічних університетах України.

14 грудня 2012 року при Одеському національному університеті імені І.І. Мечникова був відкритий Культурний центр КНР. У зазначеному центрі українські громадяни, в тому числі студенти, можуть отримувати актуальну інформацію про сучасне політичне та економічне життя в КНР, історію та культуру Китаю, вивчати китайську мову і літературу, а також отримувати консультації про можливості отримання освіти або продовження навчання в провідних вищих навчальних закладах КНР (за програмами обміну або за свій рахунок) (Moldavchuk, Odotiuk, 2016).

Китайські спеціалізовані організації, у тому числі Інститут Конфуція, і надалі докладатимуть зусиль для надання практичної допомоги закладам вищої освіти України в частині стимулювання викладання китайської мови, а також підвищення якості такого викладання (Поворозник, Перебийніс, 2015; Kaszmariski, 2015; Moldavchuk, Odotiuk, 2016). Причому ця робота буде здійснюватися в різних секторах, у тому числі серед закладів вищої освіти, які:

- викладають китайську мову як основну іноземну;
- викладають китайську мову як додаткову;
- не викладають китайську мову, але мають намір започаткувати викладати китайську мову.

Наприклад, наразі Інститут Конфуція Київського національного лінгвістичного університету розробляє додаткові інструменти збирання актуальної інформації, а також проводить консультації з керівниками закладів вищої освіти, які виявили бажання організувати викладання китайської мови.

На нашу думку, необхідно продовжити вивчення проблем та труднощів організації викладання та вивчення китайської мови в Україні, а також причин відсутності викладання китайської мови.

Список використаних джерел

- Захарін, С. В., Інін, Л., Смірнов, Є. В. (2018). Напрями розширення китайсько-українського інвестиційного та інноваційного співробітництва. *Економічний вісник університету*, 37 (1), 281-289.
- Кірносова, Н. *Викладання китайської мови в Україні: на витоках*. Взято з <https://sinologist.com.ua/vikladannya-kitajskoyi-movi-v-ukrayini/>
- Конституція України*. Взято з <https://www.president.gov.ua/documents/constitution>
- Мателешко, Ю. П. *Культурно-освітній напрям «м'якої сили» Китаю в Україні: інституційний аспект (2007 – 2021)*. Взято з https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/56847/1/Kulturno_osvitnii_napriam_miakoi_syly_Kytaiu_v_Ukraini.pdf
- Поворозник, В., Перебийніс, В. (2015). *Проект «Один пояс – один шлях»: можливості для України*. Київ: МЦПД.
- Про засади державної мовної політики*: Закон України. Взято з <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5029-17#Text>
- Про освіту*: Закон України. Взято з <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
- Про вищу освіту*: Закон України. Взято з <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
- Чен, В. *Китайська мова в Україні – п'ятдесят років*. Взято з <https://sinologist.com.ua/kitajska-mova-v-ukrayini-pyatdesyat/>
- Kaszmariski, M. (2015). The New Silk Road: a versatile instrument in China`s policy. OSW Centre for Eastern Studies.
- Moldavchuk, R., Odotiuk, I. (2016). The strategic partnership of China and Ukraine. *Modern science*, 2, 77-82.
- Zuokui, L. (2014). Central and Eastern Europe in Building the Silk Road Economic Belt. *Working Paper Series on European Studies Institute of European Studies Chinese Academy of Social Sciences*, 8, 3, 130.

References

- Chen, V. *Kytaiska mova v Ukraini – p'iatdesiat rokov [Chinese language in Ukraine - fifty years]*. Retrieved from <https://sinologist.com.ua/kitajska-mova-v-ukrayini-pyatdesyat/> [in Ukrainian].
- Kaszmariski, M. (2015). The New Silk Road: a versatile instrument in China`s policy. OSW Centre for Eastern Studies.
- Kirnosova, N. *Vykladannia kytaiskoi movy v Ukraini: na vytokakh [Teaching the Chinese language in Ukraine: at the origins]*. Retrieved from <https://sinologist.com.ua/vikladannya-kitajskoyi-movi-v-ukrayini/> [in Ukrainian].
- Konstytutsiia Ukrainy [Constitution of Ukraine]*. Retrieved from <https://www.president.gov.ua/documents/constitution> [in Ukrainian].
- Mateleshko, Yu. P. *Kulturno-osvitnii napriam «miakoi syly» Kytaiu v Ukraini: instytutsiinyi aspekt (2007 – 2021) [Cultural and educational direction of China's "soft power" in Ukraine: institutional aspect (2007 - 2021)]*. Retrieved from https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/56847/1/Kulturno_osvitnii_napriam_miakoi_syly_Kytaiu_v_Ukraini.pdf [in Ukrainian].
- Moldavchuk, R., Odotiuk, I. (2016). The strategic partnership of China and Ukraine. *Modern science*, 2, 77-82.
- Povoroznyk, V., & Perebyinis, V. (2015). *Proekt «Odyn poias – odyh shliakh»: mozhlyvosti dlia Ukrainy [One Belt One Road project: opportunities for Ukraine]*. Kyiv: MTsPD [in Ukrainian].

- Pro zasady derzhavnoi movnoi polityky [About the basics of state language policy]:* Zakon Ukrainy. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5029-17#Text> [in Ukrainian].
- Pro osvitu [About education]:* Zakon Ukrainy. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> [in Ukrainian].
- Pro vyshchu osvitu [About higher education]:* Zakon Ukrainy. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> [in Ukrainian].
- Zakharin, S. V., Inin, L., & Smirnov, Ye. V. (2018). Napriamy rozshyrennia kytaisko-ukrainskoho investytsiinoho ta innovatsiinoho spivrobitnytstva [Directions for the expansion of Chinese-Ukrainian investment and innovation cooperation]. *Ekonomichnyi visnyk universytetu [Economic Bulletin of the University]*, 37 (1), 281-289 [in Ukrainian].
- Zuokui, L. (2014). Central and Eastern Europe in Building the Silk Road Economic Belt. *Working Paper Series on European Studies Institute of European Studies Chinese Academy of Social Sciences*, 8, 3, 130.

ZHU JINGTAO

Tianjin Foreign Studies University, Tianjin, China

TEACHING CHINESE IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS OF UKRAINE: PROBLEMS AND PROSPECTS

The article monitors key trends in Chinese language teaching and learning in various universities of Ukraine, which will allow a deeper understanding of existing problems and take measures to solve them. It is clarified how the legislation of Ukraine creates the necessary regulatory and legal conditions for studying foreign languages, including Chinese, in educational institutions (including higher education institutions).

The results of the surveys, as well as the experience of teaching work and work in focus groups, show that many Ukrainian students of education show a desire to learn Chinese (either during classroom time, or simultaneously during classroom and extracurricular time), and the vast majority of students would like to learn Chinese with native speakers. From an economic point of view, this is a factor in the demand for a certain educational service (Chinese language teaching). On the other hand, the vast majority of higher education institutions in Ukraine cannot offer such an educational service as Chinese language teaching in the current conditions.

Currently Ukrainian institutions of higher education do not have sufficient organizational and economic resources to start the latest educational programs, as well as to expand existing educational programs, including in the part of extensive teaching of the Chinese language, even despite the presence of demand from students (consumers of educational services). After all, the organization of learning any foreign language, in particular Chinese, is a complex process that must be provided with specialized equipment, qualified personnel, educational and methodical literature.

Chinese specialized organizations, including the Confucius Institutes, will continue to make efforts to provide practical assistance to Ukrainian higher education institutions in terms of stimulating the teaching of the Chinese language, as well as improving the quality of such teaching. Moreover, this work will be carried out in various sectors, including among institutions of higher education, which:

- Chinese is taught as the main foreign language;
- Chinese is taught as an additional language;
- do not teach Chinese, but intend to start teaching Chinese.

For example, the Confucius Institute of the Kyiv National Linguistic University is currently developing additional tools for collecting relevant information, as well as conducting consultations with the heads of higher education institutions that have expressed a desire to organize Chinese language teaching.

The main emphasis of our analysis is aimed at continuing the study of the problems and difficulties of organizing the teaching and learning of the Chinese language in Ukraine, as well as the reasons for the lack of Chinese language teaching.

Key words: *higher education, institutions of higher education, monitoring, Chinese language, questionnaire, survey, teaching.*

Стаття надійшла до редакції 20.05.2024 р.